

Att starta en förening

Här kan du få tips på hur man kan göra när man vill starta en ny förening. Hur skriver man stadgar, vad är ett årsmöte, och vem som gör vad i styrelsen?

När man startar en förening ska man ha en tillfällig styrelse, en interimstyrelse. Styrelsen skriver förslag till stadgar. Stadgarna är föreningens regler.

Sedan ska föreningen ha sitt första årsmöte. Då väljer medlemmarna den ordinarie styrelsen, valberedning och revisorer. De väljs oftast för ett år framåt. I styrelsen sitter en ordförande, vice ordförande, kassör, sekreterare, »vanliga« ordinarie ledamöter och suppleanter (läs mer under *Vem gör vad i styrelsen?* längre ned). På det första årsmötet beslutar man också om stadgarna och när man ska ha årsmöten i framtiden.

Någon, till exempel ordföranden, ska kontakta skattemyndigheten, som ger föreningen ett organisationsnummer. Man måste inte registrera föreningen, men det är bra att ha ett organisationsnummer.

Kassören ska öppna ett bankkonto eller plusgiro-konto för föreningens pengar och köpa en kassabok (eller motsvarande) där kassören skriver in utgifter och inkomster.

För att öppna bankkonto eller plusgiro-konto behövs ett protokoll där det står föreningens hela namn, vem som sitter i styrelsen, vem som har rätt att teckna kontot (firmatecknare). Protokollet ska vara justerat. Banken eller Svensk Kassaservice kan hjälpa dig med vilka papper som ska finnas.

De flesta föreningar är demokratiskt uppbyggda. Alla medlemmar har lika stor rätt att påverka och alla är lika viktiga. När man ska besluta om något, har varje medlem en röst.

Årsmöte

Årsmötet är det viktigaste mötet i föreningen. Det är då alla medlemmar bestämmer vem som ska sitta i styrelsen. Det är också årsmötet som bestämmer vad föreningen ska arbeta med. Årsmötet kan ändra i stadgarna. Om årsmötet tycker att styrelsen skött sig dåligt kan de välja ny styrelse. Styrelsen arbetar mellan årsmötena. Styrelsen måste göra som det står i stadgarna och vad årsmötet bestämt.

Mellan årsmötena kan man ha medlemsmöten. Kanske är det något viktigt som man behöver alla medlemmars synpunkter på? Då kallar man till medlemsmöte. Alla kan få säga vad de tycker. Styrelsen gör sedan vad medlemsmötet har sagt.

Finansiering

Det finns många bidrag som föreningar kan få. Om man får bidrag, är det viktigt att föreningen sköter sin bokföring.

Föreningen kan ha olika inkomster, till exempel medlemsavgifter och bidrag. Föreningens inkomster används till hyra, frimärken, telefon, papper, pennor, aktiviteter med mera.

Det finns olika bidrag till föreningar. Man kan få t.ex. verksamhetsbidrag. Det är pengar som man använder till det vanliga arbetet (verksamheten) i föreningen. En del bidrag ska användas till något särskilt. Kanske vill föreningen göra en bok. Då söker de bidrag för att göra boken. När man söker bidrag måste man skriva en ansökan där man berättar vad man ska göra. Föreningen ska också redogöra hur mycket pengar de får i inkomst och vilka utgifter de har. Kommunen och landstinget

kan ge mer information. Staten ger också bidrag, men oftast bara till riksförbund.

För att alla ska se hur föreningen använder pengarna, är det viktigt att bokföringen fungerar bra. Pengar som man får i bidrag för särskilda saker får man inte använda till annat. Har man fått pengar i bidrag för att göra en bok då ska man visa att man använt pengarna till det.

Kassören ska skriva in inkomster och utgifter tydligt och enkelt. En vanlig kassabok räcker oftast.

Om föreningen betalar en medlem eller någon annan för hans eller hennes arbete, måste man oftast betala skatt och sociala avgifter. Då måste man också vara registrerad och ha ett organisationsnummer. Ring alltid skattemyndigheten och fråga vilka regler som gäller. Om man betalar skatt och sociala avgifter måste man ibland deklarerat. Men ideella föreningar kan slippa deklarerat. Ring och prata med skattemyndigheten. De kan hjälpa dig med alla papper.

Olika sorters föreningar

Det finns två sorters föreningar. Den vanligaste är *ideella föreningar*. En ideell förening har ofta ingen ekonomisk verksamhet. Man har inte heller bildat föreningen för att tjäna pengar på den. Men en förening kan till exempel ha ett lotteri. De pengar som föreningen tjänar på lotteriet ska användas till föreningens verksamhet. Man kanske behöver nya möbler till sin lokal. Då kan pengar från lotteriet användas för att köpa möblerna. Men ingen av medlemmarna får tjäna egna pengar på lotteriet. (Man måste ofta ha tillstånd från kommunen för att ha ett lotteri. Fråga kommunen vem som har hand om lotterifrågor. Ofta är det kultur- eller fritidsförvaltningen. De kan hjälpa till med information.)

En ideell förening kan vara liten - bara några stycken medlemmar. Men den kan också bli väldigt stor. Fackföreningarna och de politiska partierna är exempel på stora ideella föreningar. De kan ha många medlemmar och många anställda, men de är fortfarande ideella.

Ekonomiska föreningar ska främja sina medlemmars ekonomiska intressen genom ekonomisk verksamhet. Det betyder att medlemmarna tjänar pengar på sin förening. Ekonomiska föreningar är kooperativa. Det betyder att varje medlem arbetar åt föreningen. Kanske är det en hantverksförening. Alla medlemmarna arbetar i föreningen och de säljer tillsammans sina saker. Det finns en lag om ekonomiska föreningar.

Vem gör vad i styrelsen?

Ordföranden leder föreningens arbete, sammankallar och leder styrelsens möten. Ordföranden är firmatecknare, tillsammans med kassören.

Vice ordföranden är ordförande när den ordinarie ordföranden inte kan. Alla föreningar har inte en vice ordförande - men det är bra om det finns en.

Sekreteraren skriver protokoll vid mötena och sköter posten. Alla medlemmar ska kunna läsa protokollen. Sekreteraren sköter också »pappersarbetet«, dvs hon/han skickar brev till medlemmar och styrelse och har ordning på alla papper som kommer till föreningen.

Kassören sköter föreningens ekonomi. Han/hon betalar räkningar, tar in medlemsavgifterna och sköter bokföringen. Kassören är firmatecknare, tillsammans med ordföranden.

Ledamöterna kan ha olika arbetsuppgifter. Det bestämmer styrelsen.

Suppleanterna är ersättare för ledamöterna.

Valberedningen ska föreslå vilka som ska sitta i styrelsen.

Revisorerna (oftast två) ska kontrollera styrelsens arbete och bokföringen. De ska också kontrollera att föreningen har gjort det som medlemmarna har bestämt. Revisorerna skriver en »rapport«. Där ska de föreslå om styrelsen får ansvarsfrihet eller inte - alltså om styrelsen får godkänt.

Så här skriver man stadgar

I föreningens stadgar ska helst allt det här stå:

- föreningens namn
- var föreningen finns
- vad föreningen vill (föreningens ändamål)
- vem som kan bli medlem
- vem som kan uteslutas
- hur många som ska sitta i styrelsen
- hur styrelsen ska väljas
- hur styrelsen ska arbeta
- hur många revisorer föreningen ska ha
- hur många personer som ska vara valberedning
- vem som är firmatecknare
- när årsmötet är
- om man ska ha medlemsavgift
- hur man ska kunna lägga ned (avsluta) föreningens arbete